
Onderwerp : Landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering Patersven MEMO
Projectnummer : 211x05806
Datum : 4 februari 2015

Van : Ruud Tak

BLAD 1

Beleid en regelgeving in het buitengebied zijn er op gericht dat ontwikkelingen geen afbreuk mogen doen aan de ruimtelijke kwaliteit. Elke ontwikkeling dient landschappelijk te worden ingepast, en moet gepaard gaan met een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering van de aanwezige en potentiële kwaliteiten van bodem, water, natuur, landschap, of cultuurhistorie of van extensieve recreatieve mogelijkheden van het gebied waarop de ontwikkeling haar werking heeft¹. Hierbij wordt vaak (een diffuus) onderscheid gemaakt tussen de landschappelijke inpassing van een initiatief waaronder hoofdzakelijk de aanleg van (opgaande) erfbeplanting wordt verstaan, en de zogenaamde 'kwaliteitsverbetering'.

Globale ligging plandeel 'natuur'.

Kenschets landschap

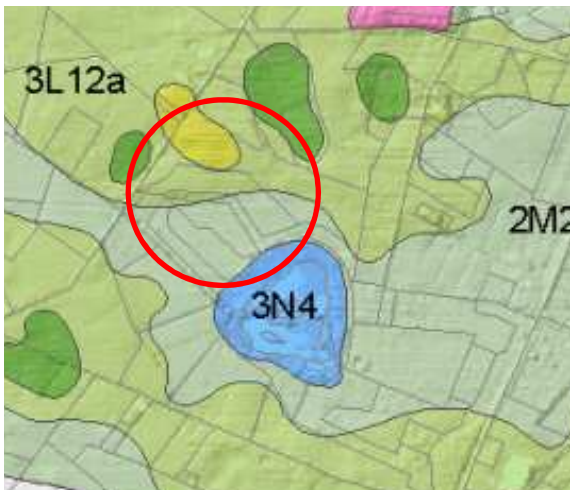
Het plandeel is ten zuidwesten van de kern Wernhout gelegen in de gemeente Zundert, tegen de grens van België met Nederland. Het plandeel en omgeving bestaan uit welvingen in het zandgebied, enkele beekdalgebieden (Turfvaart en Aa of Weerij) en dekzandgebieden. Het gebied wordt ontwaterd in noordoostelijke richting, wat terug te zien is aan de infrastructuur en de locaties waar de kernen zijn gerealiseerd.

¹ Hoofdstuk 3 verordening ruimte provincie Brabant.

De locatie aan de Kalmthoutsebaan is gelegen in het jonge heideontginningenlandschap en behoort tot de extensieve productielandschappen, zoals is aangegeven in de Landschapsvisie van de gemeente Zundert². De extensieve productielandschappen vertegenwoordigen de jonge zandontginningen, welke gekenmerkt worden door open gebieden, begrensd door naastliggende bos- en natuurgebieden en clusters van bebouwing. Ruimtelijk gezien is het een zeer divers gebied. De afwisseling van openheid en besloten kamers, gevormd met lijnvormige beplantingspatronen zoals lanen, singels en hagen bepalen het ruimtelijke beeld.

Op de uitsnede van de geomorfologische kaart is de overgang te zien van de oude dekzandruggen(3K14) naar lagere vlaktes(2M20a) en tussenliggende welvingen(3L12a). Deze opbouw zorgt er voor dat er (van oorsprong) veel micro-reliëf in het plandeel aanwezig is.

De historische kaart laat zien dat de historische percelering nauwelijks veranderd is sinds 1948, afgezien van de ontwikkeling van Parc Patersven. Het gebied bestond uit open grasland en (turf)vaarten in de laagtes en bebouwingsclusters en wegen op de hogere delen van het landschap. Dit is in het huidige landschapsbeeld nog steeds zichtbaar.

Uitsnede Geomorfologische kaart (bron: Stichting voor Bodemkartering Wageningen / Rijk Geologische Dienst, Haarlem 1977)

Uitsnede Bodemkaart (bron: Stichting voor Bodemkartering Wageningen / Rijk Geologische Dienst, Haarlem 1977)

Situatie rond 1948 (bron: watwaswaar.nl)

Hoogtekaart (bron: ahn.nl)

² Landschapsvisie Zundert.

De waardering hiervan blijkt uit de cultuurhistorische waardenkaart, waar de vlakke met turfvaart aangegeven is met een rode lijn en cultuurhistorisch vlak. Aan de oostzijde en langs de N263 is historisch groen aangegeven. Conform de Verordening ruimte dient het beleid hier gericht te zijn op herstel of duurzame ontwikkeling van cultuurhistorische waarden en kenmerken van het gebied. Hier betreft het een onderdeel van de Weijmersche Heide en van landgoederen en veenrelicten bij Zundert en Etten-Leur. In dit geval is er geen sprake van Heide en vormen de gronden geen onderdeel van een landgoed. De gronden zijn in gebruik als agrarische grond waarmee de bescherming van de gronden komt te vervallen.

Om de aanwezige kwaliteiten van elk landschapstype te benutten stuurt de gemeente aan op landschapontwikkeling. Het ontwikkelingsdoel voor het extensief productielandschap bestaat uit het aanvullen van wegbepanting en bepanting aan de buitencontour van de ontginning. Hierdoor kunnen de laanbepantingsstructuren worden versterkt en de diversiteit en leesbaarheid van het landschap verbeterd.

Locatie

Het plandeel wordt aan de westzijde begrensd door de Kalmthoutsebaan, een gebiedsontsluitingsweg met een enkele bomenrij aan de oostzijde van de weg. De aangrenzende percelen aan de noord- en oostzijde hebben een agrarische bestemming en bestaan uit akkerland. Het plandeel is geheel omkadert met kavelsloten. Naar het zuiden loopt het maaiveld af richting de groene zoom rondom Parc Patersven. Hierdoor vormt het een overgangsgebied van de landschappelijke singel naar de agrarische gronden ten noorden van het plandeel.

Wanneer de agrarische activiteiten worden gestaakt kunnen de gronden worden omgezet naar natuur. De transformatie naar natuur draagt bij aan de landschappelijke en cultuurhistorische doelstellingen van het gebied. Voor het plandeel geldt dat er geen elementen aanwezig zijn waarvoor een specifieke bescherming van belang is voor het behoud van natuurwaarden.

De Wernhoutseweg (N263), de zogenaamde "Napoleonroute", is de oude rijksweg van Breda naar Antwerpen en een van de belangrijkste structuurdragers in het gebied. In de van oudsher dubbele laanbepanting langs de weg vallen hedendaags gaten door het uitvallen van bomen. Een bepaald gedeelte ter hoogte van het plandeel wordt meegenomen als locatie voor de landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering.

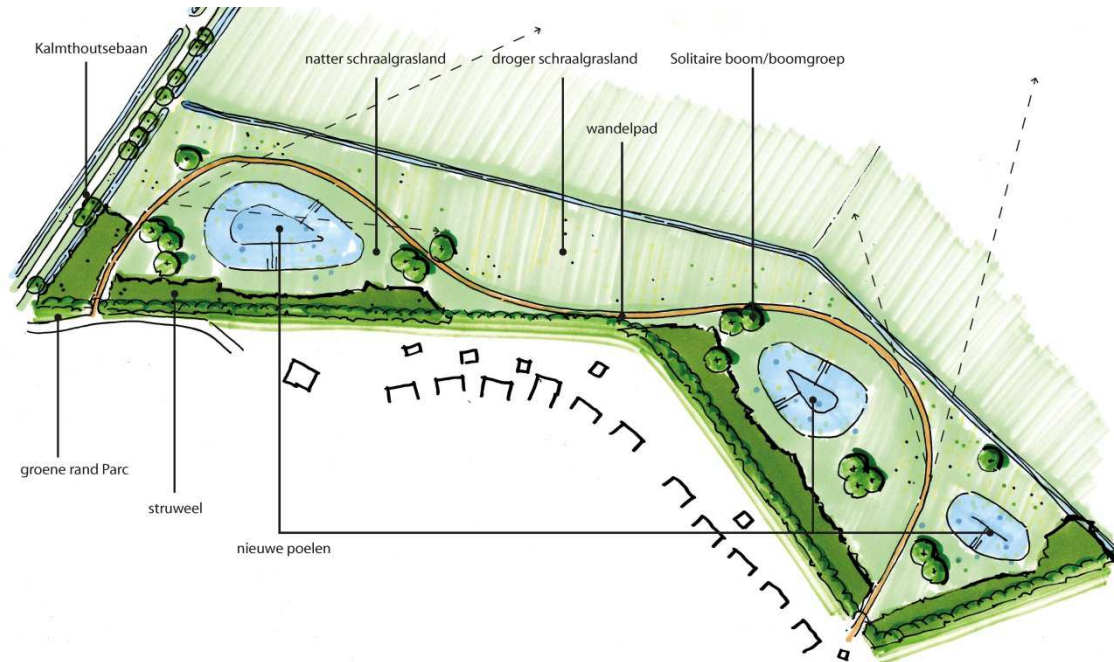
Landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering

Het huidige beleid van de gemeente Zundert is gericht op het aanvullen van wegbepanting en het versterken van de diversiteit en leesbaarheid van het landschap. De landschappelijke inpassing is gericht op het behoud van de waardevolle open gebieden en het versterken van de aanwezige bepantingsstructuren.

Door struweelbepanting toe te voegen langs de zuidzijde van het plandeel wordt de bomenrij langs het Parc Patersven verder aangekleed en afgerond richting het open landschap. Hierdoor ontstaat er een natuurlijk gradiënt. De rest van het plandeel is zo open mogelijk gehouden door het gebruik van schraal grasland en geen tot weinig opstaande bepanting toe te voegen.

De locatie leent zich door de lage ligging er echter ook voor om waterhoudende elementen toe te voegen, zoals nieuwe poelen. Deze poelen kunnen een fysieke bijdrage leveren aan de realisering van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones.

Het is ook de wens het gebied toegankelijk te maken vanaf Parc Patersven voor extensief recreatief medegebruik. Dit kan middels een (onverhard) voetpad.

Voorstel landschappelijke inpassing.

In de Verordening ruimte is aangegeven dat voor elke ruimtelijke ontwikkeling, verbetering van de kwaliteit van landschap, natuur en/of cultuurhistorie van toepassing is. Deze kwaliteitsverbetering kan conform de Verordening op meerdere manieren gerealiseerd worden, waarvan de volgende van toepassing zijn op het plandeel:

- het toevoegen, versterken of herstellen van landschapselementen die een bijdrage leveren aan de versterking van de landschapsstructuur;
- een fysieke bijdrage aan de realisering van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzones.

Om te voldoen aan de kwaliteitsverbetering van het landschap zal een investering in het landschap plaatsvinden, in de vorm van beplanting, nieuwe poelen en de versterking van laanbeplanting. Dit beslaat de inrichting van het plandeel en de aanplant van 35 bomen langs de Wernhoutseweg, om de laanbeplanting van de zogenaamde "Napoleonroute" te versterken (zie bijlage II). De aan te leggen beplanting is streekeigen, versterkt het landschap en beeldkwaliteit en sluit aan bij de bestaande groenstructuren.

Naast de nieuw toe te voegen landschappelijke, ecologische, hydrologische en cultuurhistorische elementen vormt het beheer en onderhoud van de vennen, gelegen op het Parc, onderdeel van de kwaliteitsverbetering. Voor het beheer en onderhoud van de vennen is door het VEP een bedrag gereserveerd.

Beheer bestaande vennen

Voor het beheer en onderhoud van de bestaande vennen wordt geadviseerd om eens in de 1 a 2 jaar de begroeiing op de oevers te maaien(opschonen). Dit voorkomt een om te sterke beschaduwning van het wateroppervlak.

Daarnaast is het noodzakelijk eens in de 10 a 15 jaar de waterplanten en het slib te verwijderen(baggeren). Dit is nodig wanneer de diepte zodanig is afgenomen dat deze tijdens de zomermaanden dreigt droog te vallen. Het verdient de voorkeur (zeker bij geïsoleerde vennen) niet het gehele ven van vegetatie en sliblaag te ontdoen. Het is belangrijk om gefaseerd te werken, het ene jaar de oostzijde en het andere de westzijde.

De werkzaamheden worden bij voorkeur in het najaar uitgevoerd(tussen half augustus en half oktober). Er zijn dan nauwelijks amfibieën in het water aanwezig.

Beplantingslijst

<i>type</i>	<i>Voorgesteld sortiment</i>	<i>Stuks of m2</i>
Schraal grasland	Heischraal grasland: Natuurdoeltype 'Natte heide' (3.42)	16867m2
Struweelhaag	Rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>) Krentenboompje (<i>Amelanchier lamarckii</i>) Meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>) Sleedoorn (<i>Cornus sanguinea</i>) Gewone Vlier (<i>Sambucus nigra</i>) Wilde Roos (<i>Rosa glauca</i>) Lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>) Vuilboom (<i>Rhamnus frangula</i>)	4882m2
Landschapsboom/Boomgroep	Zomereik (<i>Quercus Robur</i>) Ruwe berk (<i>Betula pendula</i>) Grijze els (<i>Alnus incana</i>)	16 stuks
Laanbeplanting	Zomereik (<i>Quercus Robur</i>)	35 stuks

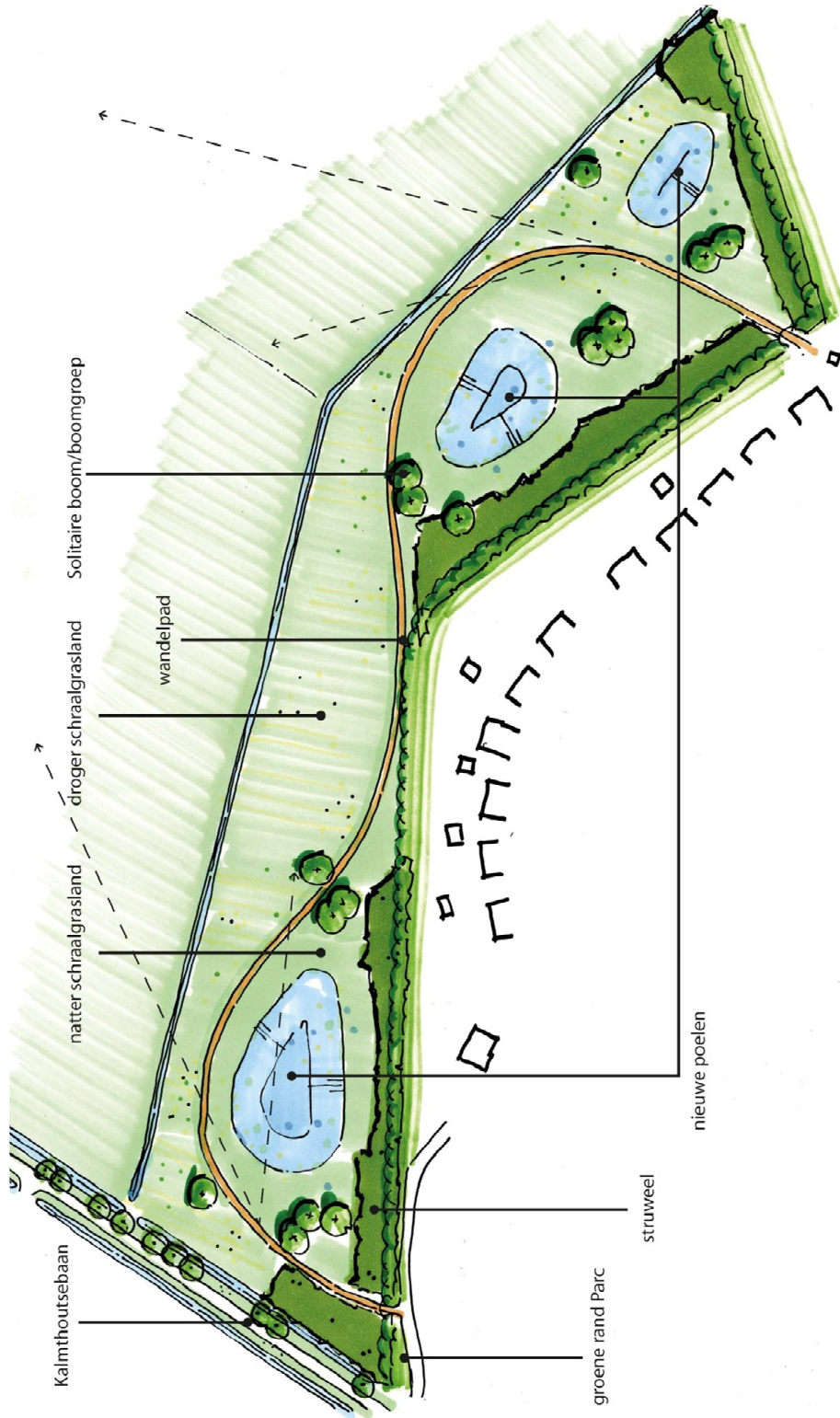
Borging

De aanleg, het onderhoud en beheer van de kwaliteitsverbetering is doormiddel van een voorwaardelijke verplichting, publiekrechtelijk geborgd in de regels van het bestemmingsplan. Door deze aan het gebruik te koppelen, heeft de gemeente een instrument om te monitoren en te handhaven.

Conclusie

De landschappelijke inpassing voldoet aan de gestelde eisen van compensatie, inpassing en versterking. De karakteristiek van het landschap wordt onderstreept door de aanleg van landschapselementen waarbij ook een ecologische meerwaarde wordt behaald.

BIJLAGE I

BRO
Ruimte | om in te leven

Kwaliteitsverbetering 'Patersven'
4 februari 2015
Gemeente Zundert

Project: 211000
Formaat: A3
Project nr.: 2110596

Uitgever: 4 februari 2015
Opdrachtgever: Gemeente Zundert
Project nr.: 2110596_LL_20150204

Project: 4200/AA/0001
Bouwenummer: 001/0001
www.bro.nl
info@bro.nl
Telefoon: 0110 411 85 31 32
Fax: 0110 411 15 04 01

0 10 20 30 40 50m

BIJLAGE II

